

A photograph of three teenagers standing side-by-side against a white background. On the left is a young woman with long blonde hair, wearing a black and white top and dark jeans. In the middle is a young woman with dark hair, wearing a grey zip-up hoodie and dark jeans. On the right is a young man with blonde hair, wearing a bright green t-shirt and dark jeans. They are all looking towards the camera.

VISSTE DU ATT BARN HAR EGNA RÄTTIGHETER?

**DE MÄNSKLIGA
RÄTTIGHETERNA GÄLLER
ALLA OAVSETT ÅLDER.**

**FN:S KONVENTION OM
BARNETS RÄTTIGHETER
KOM TILL FÖR ATT
TRYGGA BARNETS
SÄRSKILDA BEHOV
OCH INTRESSEN.**

**ALLA BARN
ÄR JÄMLIKA**

KONVENTIONEN OM BARNETS RÄTTIGHETER

antogs av Förenta nationernas generalförsamling år 1989. Alla länder i världen med undantag för två har ratificerat konventionen. Finland gjorde det år 1991. Konventionen är förpliktande för staten Finland, kommunerna, barnens föräldrar och övriga vuxna.

KONVENTIONEN OM BARNETS RÄTTIGHETER GÄLLER ALLA UNDER 18 ÅR

BARNETS RÄTTIGHETER ÄR VUXNAS SKYLDIGHETER.

- I alla sina åtgärder och beslut som rör barn ska myndigheterna bedöma vilka följderna blir för barnet, beakta barnets bästa och lyssna på dess åsikt.

FÖRÄLDRAR OCH VÅRDADSHAVARE HAR DET PRIMÄRA ANSVARET FÖR BARNETS VÅRD OCH FOSTRAN.

- De har rätt att få stöd, handledning och rådgivning för denna uppgift.
- Om föräldrarna eller vårdnadshavarna trots stödet inte kan se till att barnet har det bra, ska staten genom fosterhem eller adoption garantera att barnet får god vård.

FN:S KOMMITTÉ FÖR BARNETS RÄTTIGHETER FÖLJER UPP HUR KONVENTIONEN EFTERLEVS OCH HUR MAN SLÅR VAKT OM BARNETS RÄTTIGHETER.

- Varje land som ratificerat konventionen ska vart femte år rapportera om hur man avancerat i bevakandet av barnets rättigheter.
- Utgående från rapporterna presenterar kommittén sina farhågor och rekommendationer för respektive land.
- I Finland ansvarar utrikesministeriet för rapporteringen.

INNEHÅLLET I KONVENTIONEN KAN SAMMANFATTAS I TRE OLIKA TEMAN:

PROTECTION

- Barn har rätt till särskilt skydd och speciell omvårdnad.

PROVISION

- Barn har rätt till tillräcklig andel av samhällets resurser

PARTICIPATION

- Barn har rätt att med beaktande av ålder och mognad delta i beslutsfattande som gäller dem själva.

Barnombudsmannens uppgift är att övervaka och se till att barnets rättigheter tillgodoses i Finland.

FN:s barnorganisation UNICEF har rätt och skyldighet att kontrollera att konventionen genomförs.

Även andra barn- och ungdomsorganisationer ger sakkunnighjälp och arbetar på olika sätt för att barnets rättigheter ska beaktas.

BARNETS ÅSIKTER SKA BEAKTAS

BARN- KONVENTIONEN I KORTHET

EN OAVKORTAD VERSION
AV DEN EXAKTA
KONVENTIONSTEXTEN
HITTAR DU PÅ WEBBPLATSEN
WWW.BARNOMBUDSMAN.FI

**BARNET HAR
RÄTT TILL
ETT GOTT LIV**

1. Varje människa under 18 år räknas som barn.
2. Barnets rättigheter gäller alla barn. Inget barn får diskrimineras på grund av barnets eller dess föräldrars egenskaper, åsikter eller ursprung.
3. Vid alla beslut som rör ett barn ska barnets bästa prioriteras.
4. Staterna ska förverkliga de rättigheter som fastställs i barnkonventionen.
5. Staterna ska respektera föräldrars och andra vårdnadshavares ansvar, rättigheter och skyldigheter i anslutning till barnets fostran.
6. Varje barn har rätt till livet. Staterna ska trygga bästa möjliga förutsättningar för att barnet ska överleva och utvecklas i egen takt.
7. Barnet ska registreras omedelbart efter födseln. Barnet har från födseln rätt till ett namn och ett medborgarskap. Barnet har rätt att veta vilka föräldrarna är och att i första hand bli vårdat av dem.
8. Ett barn har rätt att behålla sin identitet, sitt medborgarskap, sitt namn och sina släkterelationer.
9. Ett barn har grundläggande rätt att leva tillsammans med sina föräldrar, förutsatt att han/hon har det bra och tryggt med dem. Ett barn som inte bor med sina föräldrar har rätt att träffa och hålla regelbunden kontakt med båda föräldrarna. Ifall det inte är bra för barnet att träffa föräldrarna kan man hindra umgänge.
10. Om barnet och dess föräldrar har kommit att bo i olika länder, är det statens plikt att i positiv anda och utan dröjsmål behandla en ansökan om familjeåterförening.
11. Staten ska hindra olovligt bortförande av ett barn från ett land till ett annat.
12. Barnet har rätt att fritt uttrycka egna åsikter i alla frågor som rör honom/henne. Barnets åsikter ska beaktas med hänsyn till dess ålder och mognadsgrad.
13. För att uttrycka sina åsikter har barnet rätt att fritt söka, ta emot och sprida information och tankar, förutsatt att detta inte kränker andras rättigheter.
14. Barnet har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Den vägledning föräldrarna ger barnet i detta sammanhang ska respekteras.
15. Barnet har rätt att bli medlem i föreningar och verka i dem.
16. Barnet har rätt till privatliv, hemfrid och brevhemlighet. Barnets heder eller anseende får inte kränkas.
17. Barnet har rätt att via massmedier få tillgång till sådan information som är viktigt för dess utveckling och välfärd. Barn ska skyddas mot information och material som kan ha skadlig inverkan.
18. Föräldrarna har det primära och gemensamma ansvaret för barnets fostran. De har rätt att få stöd i sin uppgift. Föräldrarna ska fungera i enlighet med barnets bästa. Staten bör se till att dagvårds- och barnskyddstjänster står till buds.
19. Barnet ska skyddas mot alla former av våld, försummelse och utnyttjande.
20. Ett barn som inte kan bo med sin familj har rätt till särskilt skydd och stöd. I sådana fall ska man beakta kontinuiteten i barnets fostran, och ta hänsyn till barnets etniska, religiösa och språkliga bakgrund.
21. Adoption kan komma i fråga om det ur barnets synvinkel är det bästa alternativet.
22. Ett flyktingbarn har rätt att få den särskilda omsorg han/hon behöver.

OM DU MÄRKER ATT DINA RÄTTIGHETER IGNORERAS, KAN DU DISKUTERA SAKEN MED BL.A. FÖRÄLDRAR LÄRARE OCH HÄLSOVÅRDARE, MED EN SKOLKURATOR ELLER NÅGON ANNAN PÅLITLIG VUXEN.

23. Ett handikappat barn ska ges bästa tänkbara vård och hjälp som främjar dess självförtroende och delaktighet.
24. Ett barn har rätt till bästa möjliga hälsa och till den hälso- och sjukvård han/hon behöver. Gravida kvinnor ska garanteras lämplig hälso- och sjukvård.
25. Ett barn som placerats utanför sitt födelsehem har rätt till regelbunden översyn av grunderna för sin omvårdnad och placering.
26. Ett barn har rätt till social trygghet.
27. Ett barn har rätt till den levnadsstandard som behövs för dess utveckling.
28. Ett barn har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning. Staten ska främja utbildning och studiehandledning på andra stadiet samt förebygga avbrott i studierna.
29. Utbildningen ska utveckla barnets individuella färdigheter, respekt för de mänskliga rättigheterna och för barnets eget språk och egna kultur, ansvarsfullt medborgarskap, tolerans och hänsyn till miljön.
30. Ett barn som tillhör en minoritet eller urbefolkning har rätt till sin egen kultur, religion och sitt eget språk.
31. Ett barn har rätt till vila, lek och fritid, och till att delta i konst- och kulturaktiviteter.
32. Ett barn får inte utföra arbete som kan hindra dess utbildning eller äventyra dess hälsa och utveckling.
33. Ett barn ska skyddas från narkotika och olaglig narkotikahandel.
34. Ett barn ska skyddas mot alla former av sexuellt utnyttjande.
35. Staterna ska förhindra handel med barn.
36. Ett barn ska skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada dess hälsa och utveckling.
37. Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym eller förnedrande bestraffning. Att fängsla ett barn får endast användas som en sista utväg, och även då ska man beakta barnets åldersrelaterade behov.
38. En person under 18 år får inte värvas till armén och inte heller delta i krigföring. Vid väpnade konflikter ska barn skyddas.*
39. Ett barn som utsatts för någon form av utnyttjande bör få hjälp till rehabilitering och social återanpassning.
40. Ett barn som brutit mot lagen ska skyddas och barnets rättigheter respekteras.
41. Ifall en stats nationella lagstiftning garanterar ett barn större rättigheter än vad barnkonventionen gör, ska de nationella lagarna följas.
42. Staten bör se till att alla medborgare är medvetna om barnets rättigheter.
43. FN:s kommitté för barnets rättigheter övervakar att denna konvention följs.
- 44.–54. Dessa artiklar behandlar beslut om ratificering av och ändringar i konventionen, rapportering om detta samt konventionens övriga giltighet.

* Åldersgränsen i tilläggsprotokollet har höjts från 15 till 18 år.